

# BỘ ĐỘI HẢI QUÂN - ĐIỂM TỰA VỮNG CHẮC CHO NGƯ DÂN VƯƠN KHƠI, BÁM BIỂN, BẢO VỆ LỢI ÍCH QUỐC GIA TRÊN BIỂN

NGUYỄN TRỌNG THÀNH (\*)

**Tóm tắt:** Bộ đội Hải quân là lực lượng nòng cốt trong quản lý, bảo vệ các vùng biển, đảo của Tổ quốc bằng tình yêu biển đảo và trách nhiệm với ngư dân, với phương châm “Lo cho ngư dân như người thân của mình”, “Giúp đỡ ngư dân là mệnh lệnh của trái tim”. Những năm qua, cán bộ, chiến sĩ Hải quân nhân dân Việt Nam đã không ngại khó khăn, gian khổ, nguy hiểm, sẵn sàng có mặt mọi lúc, mọi nơi trên khắp các vùng biển, đảo cả nước, giúp ngư dân yên tâm vươn khơi, bám biển, góp phần xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân trên biển, bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc, lợi ích quốc gia - dân tộc trên biển trong tình hình mới.

**Từ khóa:** Bộ đội Hải quân; điểm tựa cho ngư dân; vươn khơi bám biển.

**Abstract:** Navy Soldiers are the core force in managing and protecting the seas and islands of the Fatherland with the love for the sea and islands and responsibility to care for fishermen, as well as the motto of "Caring for fishermen like their own relatives", "Helping fishermen from the bottom of the heart". Over the years, officers and soldiers of the People's Navy of Vietnam are never afraid of difficulties, hardships, and dangers, and always ready to support anytime, anywhere in all seas and islands of the country, helping fishermen feel secure sailing offshore, contributing to building the national defense at sea, and firmly protecting the sovereignty over the seas and islands of the Fatherland, and national interests at sea under new circumstances.

**Keywords:** Navy Soldiers; support for fishermen; sailing offshore.

Ngày nhận bài: 06/01/2025      Ngày biên tập: 07/3/2025      Ngày duyệt đăng: 19/3/2025

Quán triệt các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về bảo vệ Tổ quốc, trọng tâm là Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8 (khóa XIII) về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới; Nghị quyết số 36-NQ/TW ngày 22/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XII) về Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, thời gian qua, bên cạnh thực hiện tốt nhiệm vụ bảo vệ vững chắc chủ quyền biển đảo, thêm lực địa thiêng liêng của Tổ quốc, các đơn vị Hải quân đã tích cực tuyên truyền, vận động, hỗ trợ và bảo vệ ngư dân khai thác hải

sản an toàn, đúng pháp luật, góp phần xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân trên biển, bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc, lợi ích quốc gia - dân tộc trên biển trong tình hình mới.

## 1. Bộ đội Hải quân đồng hành cùng ngư dân vươn khơi, bám biển

Để củng cố niềm tin cho ngư dân yên tâm vươn khơi bám biển, các đơn vị Hải quân đã thường xuyên phối hợp với cấp ủy, chính quyền địa phương các tỉnh, thành phố ven biển, các lực lượng chấp pháp trên biển xây dựng kế hoạch và tổ chức tuyên truyền nâng cao nhận thức, trách nhiệm về nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo, ý thức chấp hành pháp luật trong đánh bắt hải sản. Những nhiệm vụ này được thực hiện bằng nhiều

(\*) Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

hình thức, phương pháp đa dạng, phong phú, như thông qua tuyên truyền gắn với các hoạt động giao lưu văn hóa, văn nghệ, tọa đàm, diễn đàn, tham quan, triển lãm, thi tìm hiểu, đẩy mạnh tuyên truyền sâu rộng trên các phương tiện thông tin đại chúng của Trung ương và địa phương. Các đơn vị cũng chủ động biên soạn tài liệu, tờ rơi, tờ gấp, tranh cổ động gửi đến các xã, huyện, tổ chức, đoàn thể, các tàu cá của ngư dân đang hoạt động trên biển; tích cực tuyên truyền, vận động chủ tàu cá ký cam kết không vi phạm vùng biển nước ngoài, không sử dụng phương tiện, vật liệu nổ, chất cấm... trong đánh bắt hải sản. Chỉ tính trong giai đoạn năm 2019-2022: “Các đơn vị Quân chủng Hải quân cùng các địa phương đã tổ chức tuyên truyền cho trên 94.000 lượt chủ tàu, ngư dân và biên soạn, cấp phát hơn 123.800 bộ tài liệu tuyên truyền nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho ngư dân trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo và chấp hành các quy định của pháp luật trong đánh bắt hải sản”<sup>(1)</sup>.

Đặc biệt, cán bộ, chiến sĩ Hải quân còn luôn gắn bó, đồng hành cùng bà con ngư dân trên mỗi hải trình vươn khơi, bám biển. Không chỉ nhận được sự giúp đỡ về vật chất, y tế, cứu hộ, cứu nạn... các ngư dân còn được bộ đội Hải quân giúp đỡ biện pháp đảm bảo an toàn cho tàu thuyền trước và trong những chuyến ra khơi đánh bắt hải sản dài ngày; được huấn luyện, phổ biến một số kiến thức cơ bản các chuyên ngành như: hàng hải, máy tàu, điện tàu, thông tin, ra đa; phương pháp cứu người rơi xuống nước, cấp cứu người bị đuối nước, sơ cứu, cấp cứu một số bệnh, tai nạn rủi ro thường xảy ra trên biển cho ngư dân. Mỗi cán bộ, chiến sĩ Hải quân thường xuyên xây dựng ý chí quyết tâm cao, sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ khi có lệnh; không quản khó khăn, gian khổ để bảo vệ tính mạng và tài sản của ngư dân. Sau 03 năm thực hiện Chương trình “Hải quân nhân dân làm điểm tựa cho ngư dân vươn khơi, bám biển”, Quân chủng đã “tổ chức được 12.538 lượt cán bộ, chiến sĩ tham gia tìm kiếm, cứu nạn, cứu hộ, giúp đỡ ngư dân phòng, chống và khắc phục hậu quả thiên tai; kịp thời cứu kéo, sửa chữa, khắc phục sự cố 340 tàu, thuyền của ngư dân hỏng máy trôi dạt trên biển; chữa và

cứu vớt 1.244 người bị bệnh, bị nạn trên biển; hỗ trợ 25.240 m<sup>3</sup> nước ngọt, 272 tấn lương thực, thực phẩm; trao tặng 29.420 lá cờ Tổ quốc, 13.976 phao cứu sinh và tư vấn, khám sức khỏe, cấp thuốc miễn phí cho gần 11.000 lượt ngư dân”<sup>(2)</sup>.

Đồng thời, các đơn vị Hải quân làm nhiệm vụ trên biển thường xuyên kết hợp chặt chẽ giữa thực hiện nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền với bảo vệ ngư dân khai thác, đánh bắt hải sản hợp pháp trên các vùng biển, nhất là các vùng biển xa bờ, vùng biển nhạy cảm, vùng biển giáp ranh với các nước trong khu vực để ngư dân thực sự yên tâm bám biển, thông qua các hoạt động tuần tra, kiểm tra, kiểm soát vùng biển, đảo; phối hợp với Bộ đội Biên phòng, Cảnh sát biển, lực lượng Kiểm ngư hướng dẫn cho ngư dân nắm được phạm vi, đường ranh giới, khu vực chồng lấn của các vùng biển; tích cực vận động bà con khai thác thủy sản bền vững, an toàn, đúng pháp luật, không xâm phạm vào vùng biển nước ngoài. Thường xuyên nắm chắc tình hình tại các vùng biển giáp ranh, kịp thời phát hiện và tổ chức tuyên truyền, xua đuổi hàng nghìn lượt tàu cá nước ngoài xâm phạm, khai thác hải sản trái phép trong vùng biển Việt Nam, bảo vệ ngư trường truyền thống.

Quán triệt và thực hiện phương châm “bờ có vững thì ngư dân mới yên tâm bám biển, vươn khơi”, mỗi tàu cá là một “tiền đồn”, mỗi ngư dân là một “cột mốc sống”, Bộ đội Hải quân đã chủ động triển khai chuỗi các hoạt động nhằm xây dựng “thể trận lòng dân trên biển”, xây dựng các địa phương ven biển, các xã, huyện đảo vững mạnh, tạo nền tảng cho xây dựng thể trận quốc phòng, an ninh vững chắc, rộng khắp trên biển. Qua đó, đã phát huy được vai trò của ngư dân trong cung cấp thông tin tình hình hoạt động của tàu thuyền nước ngoài trên các vùng biển, đặc biệt là các tàu thuyền xâm phạm vùng biển nước ta cho các cơ quan chức năng; sẵn sàng tham gia đấu tranh bảo vệ chủ quyền biển, đảo khi được huy động.

Những hoạt động hỗ trợ hết sức thiết thực, kịp thời cả về vật chất và tinh thần đó đã góp phần củng cố mối quan hệ gắn bó mật thiết giữa Bộ đội Hải quân với bà con ngư dân các vùng ven biển, góp phần củng cố

thêm hình ảnh tốt đẹp của “*Bộ đội Cụ Hồ - người chiến sĩ Hải quân*”; giúp cho ngư dân hạn chế những khó khăn, nguy hiểm; an tâm, vững vàng hơn khi bám trụ, khai thác hải sản ở những ngư trường xa, đấu tranh với những hành động xua đuổi, cản phá trái phép của nước ngoài, khẳng định và bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc góp phần bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc trên biển.

Tuy nhiên, hoạt động hỗ trợ ngư dân vươn khơi, bám biển của Bộ đội Hải quân còn những hạn chế, bất cập như: công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho ngư dân còn hạn chế, vẫn còn tình trạng ngư dân vi phạm pháp luật, các điều ước, quy định về khai thác hải sản, dẫn đến tình trạng tàu cá Việt Nam vi phạm Quy định về chống khai thác hải sản bất hợp pháp của Ủy ban châu Âu (IUU), nhất là vi phạm vùng biển nước ngoài khai thác hải sản trái phép vẫn xảy ra, nhiều tàu cá Việt Nam bị các lực lượng chấp pháp của nước ngoài bắt giữ; việc cứu hộ, hỗ trợ tàu cá của ngư dân gặp nạn, bị chìm, có thời điểm chưa kịp thời nên ngư dân còn thiệt hại về người và tài sản...

## **2. Giải pháp phát huy vai trò của Bộ đội Hải quân làm điểm tựa cho ngư dân vươn khơi, bám biển, góp phần bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc trên biển hiện nay**

*Một là, tích cực, chủ động đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp tuyên truyền, vận động ngư dân vươn khơi, bám biển.*

Tập trung tuyên truyền cho ngư dân về Luật Biển Việt Nam năm 2012, Luật Thủy sản năm 2017, Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam đến năm 2030 tầm nhìn đến năm 2045, Chỉ thị số 45/CT-TTg ngày 13/12/2017 của Thủ tướng Chính phủ về “Một số nhiệm vụ, giải pháp cấp bách để khắc phục cảnh báo của Ủy ban châu Âu về chống khai thác hải sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định”; vị trí các âu tàu, làng chài, Trung tâm dịch vụ Hậu cần - Kỹ thuật trên biển của Hải quân; hướng dẫn liên lạc qua các đài canh của Hải quân nhân dân Việt Nam để khi gặp sự cố ngư dân có địa chỉ để giúp đỡ. Coi trọng tuyên truyền các hành vi bị cấm khi khai thác thủy, hải sản trên biển, đảm bảo an toàn, bền vững, đúng pháp luật trên các vùng biển của ta,

không vi phạm các vùng biển của nước ngoài; hướng dẫn xử lý một số tình huống sơ cứu, cấp cứu; ngư dân nhận biết khi gặp máy bay, tàu quân sự của nước ngoài... Thông qua đó, giúp bà con ngư dân nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của biển, đảo, ra khơi khai thác thủy sản bền vững, an toàn, đúng quy định pháp luật, không xâm phạm vùng biển của các nước trong khu vực. Qua đó, góp phần cùng quân và dân cả nước bảo vệ vững chắc chủ quyền, quyền chủ quyền, quyền tài phán quốc gia trên biển.

Đồng thời, thường xuyên đổi mới, đa dạng hóa các hình thức, phương pháp tuyên truyền, tăng cường sử dụng các hình thức, phương pháp nói chuyện, phổ biến kiến thức văn hóa, khoa học biển và các chính sách của Nhà nước ta hỗ trợ ngư dân vươn khơi, bám biển, vai trò của ngư dân trong nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo, phát huy vai trò các phương tiện thông tin đại chúng, các phương tiện kỹ thuật hỗ trợ... Đẩy mạnh thông tin hai chiều theo hướng dân chủ, tăng cường đối thoại, thông qua nhiều tổ chức và hình thức phong phú, đa dạng để đưa thông tin tới ngư dân.

*Hai là, đa dạng hóa các hoạt động bảo vệ, giúp đỡ ngư dân bằng những việc làm cụ thể, thiết thực.*

Tiếp tục triển khai có hiệu quả hoạt động “Hải quân nhận đỡ đầu con ngư dân”, Chương trình “Hải quân nhân dân làm điểm tựa cho ngư dân vươn khơi, bám biển”; phối hợp chặt chẽ với cơ quan chức năng địa phương trong công tác triển khai các chính sách hỗ trợ ngư dân đánh bắt xa bờ theo quy định hiện hành của Nhà nước. Kêu gọi, phối hợp với các doanh nghiệp, các nhà hảo tâm và các tổ chức xã hội thăm, tặng quà cho các gia đình ngư dân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, mắc bệnh hiểm nghèo, gia đình ngư dân thuộc diện chính sách, gia đình có công với cách mạng.

Các đơn vị làm nhiệm vụ trên biển kết hợp chặt chẽ giữa nhiệm vụ trực, tuần tra, kiểm tra, kiểm soát vùng biển, đảo với bảo vệ hoạt động hợp pháp của ngư dân trên biển; hỗ trợ tàu, thuyền ngư dân đánh bắt, hoạt động kinh tế biển về lương thực, thực phẩm, nhiên liệu, nước ngọt, dịch vụ y tế, tặng áo phao cứu sinh

cho ngư dân trên biển trong những tình huống khó khăn, nguy hiểm để đảm bảo an toàn tính mạng, tài sản; thực hiện nhiệm vụ tìm kiếm, cứu hộ, cứu nạn, cấp cứu ngư dân; hỗ trợ khắc phục sự cố, sửa chữa máy móc, trang bị cho ngư dân trên biển; triển khai đồng bộ các biện pháp bảo đảm an toàn để ngư dân khai thác thủy sản bền vững, đúng quy định của pháp luật; không xâm phạm vùng biển của các nước trong khu vực, thực hiện nghiêm các biện pháp về chống khai thác hải sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định (IUU) trong đó có sử dụng UAV giám sát hoạt động tàu cá ở khu vực giáp ranh; quan tâm đến việc bảo đảm an toàn tính mạng, tài sản và hoạt động sản xuất bình thường của ngư dân ta trong các vùng biển Việt Nam. Khi có vấn đề phức tạp nảy sinh trên biển, cần kiên quyết đấu tranh với các bên liên quan để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của ngư dân.

*Ba là, làm tốt công tác phối hợp, hiệp đồng giữa các đơn vị Hải quân với cấp ủy, chính quyền địa phương và các lực lượng khác trong công tác giúp đỡ, hỗ trợ ngư dân vươn khơi, bám biển.*

Quá trình thực hiện nhiệm vụ, các đơn vị Hải quân cần tích cực, chủ động phối hợp chặt chẽ với cấp ủy, chính quyền địa phương, lực lượng Cảnh sát biển, Biên phòng, Kiểm ngư và các lực lượng làm nhiệm vụ trên biển xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện hiệu quả các hoạt động giúp ngư dân vươn khơi, bám biển, thường xuyên trao đổi thông tin về tình hình ngư dân đánh bắt thủy hải sản trên các ngư trường truyền thống, tình hình chấp pháp của ngư dân trên biển để kịp thời hỗ trợ, giúp đỡ ngư dân khi có tình huống thiên tai, bão gió, khi ngư dân gặp khó khăn trên biển theo phạm vi, chức trách, nhiệm vụ của từng lực lượng, cùng với cấp ủy chính quyền địa phương hỗ trợ về vật chất, kỹ thuật để ngư dân đủ điều kiện vươn khơi, bám biển dài ngày.

*Bốn là, phát huy tốt vai trò của ngư dân trong tham gia bảo vệ chủ quyền biển, đảo.*

Tiếp tục quán triệt, thực hiện hiệu quả Nghị định số 30/2010/NĐ-CP về quy chế cho tàu thuyền nước ngoài hoạt động trên các vùng biển của nước Cộng hòa xã hội

chủ nghĩa Việt Nam; Nghị định số 130/2015/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 30/2010/NĐ-CP về huy động nhân lực, tàu thuyền và phương tiện dân sự tham gia bảo vệ chủ quyền, quyền chủ quyền trên các vùng biển nước Cộng hòa XHCN Việt Nam và Thông tư số 153/2016/TT-BQP ngày 30/9/2016 của Bộ Quốc phòng về huy động nhân lực tàu thuyền và phương tiện dân sự tham gia bảo vệ chủ quyền, quyền chủ quyền các vùng biển của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Hiệp đồng chặt chẽ với lực lượng Cảnh sát biển, Bộ đội Biên phòng trong bàn giao, tiếp nhận tàu cá ngư dân tăng cường, phối thuộc thực hiện các nhiệm vụ, như: diễn tập, đấu tranh trên thực địa, bảo đảm chặt chẽ, đúng nguyên tắc. Chủ động phối hợp với cấp ủy, chính quyền địa phương, lực lượng vũ trang trên địa bàn xây dựng kế hoạch, tổ chức tập huấn, huấn luyện nâng cao kỹ năng liên lạc hiệp đồng và ứng phó với các tình huống khẩn cấp trên biển cho ngư dân, dân quân tự vệ biển để họ chủ động tham gia tìm kiếm, cứu nạn; tích cực đấu tranh bảo vệ toàn vẹn chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc.

Để ngư dân thực sự yên tâm vươn khơi, bám biển, phát huy vai trò, trách nhiệm trong xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân, thế trận an ninh nhân dân trên biển; đấu tranh kiên quyết với các đối tượng có hành vi vi phạm chủ quyền quốc gia trên các vùng biển, đảo của Tổ quốc thì Bộ đội Hải quân phải luôn là điểm tựa vững chắc cho ngư dân trên các vùng biển, đảo của Tổ quốc, bằng những hành động, việc làm thiết thực, cụ thể, góp phần tô đẹp thêm hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ - Người chiến sĩ Hải quân” trong thời kỳ mới./.

### **Ghi chú:**

(1), (2) Quân chủng Hải quân, *Báo cáo sơ kết 03 năm thực hiện chương trình “Hải quân nhân dân làm điểm tựa cho ngư dân vươn khơi, bám biển”, giai đoạn 2019-2022*, Hải Phòng, 2022.

(3) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập II, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.107.